

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2021 | Cilt 4 | Sayı 2

Sayfa: 377-397

Kocaeli University
Journal of Education

E-ISSN: 2636-8846

2021 | Volume 4 | Issue 2

Page: 377-397

Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsel eğitim
hakkındaki görüşlerinin incelenmesi

Examination of pre-service preschool teachers' views
on sexuality education

Esra Ünlüer, <https://orcid.org/0000-0003-4964-095X>

Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, esra.unluer@kocaeli.edu.tr

Rahime İnan, <https://orcid.org/0000-0003-1611-5198>

Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, epostaadres@kocaeli.edu.tr

---

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi

2 Nisan 2021

Düzeltilme Tarihi

23 Haziran 2021, 5 Kasım 2021

Kabul Tarihi

5 Kasım 2021

Önerilen Atıf

Recommended Citation

Ünlüer, E., & İnan, R. (2021). Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsel eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 377-397. <http://doi.org/10.33400/kuje.908351>

ÖZ

Gelişimin temel elementlerinden biri olan cinsel gelişim, doğumla birlikte başlamakla birlikte, erken çocukluk dönemindeki merak ve sorgulamaya paralel olarak artış göstermektedir. Bireyin sağlıklı bir gelişim göstermesi için bu dönemde doğru bilgi, tutum ve becerilerin kazandırılmasında ailelere olduğu kadar okul öncesi öğretmenlerine de önemli bir rol düşmektedir. Erken çocukluk döneminde verilecek olan cinsel eğitimin öğretmenlerin bilgi ve yaklaşımlarına bırakılması sebebiyle öğretmenlerin bu eğitim hakkındaki bilgi ve görüşleri son derece önemlidir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının cinsel eğitim hakkındaki görüş ve bilgi düzeylerini değerlendirmek olarak belirlenmiştir. Araştırma deseni durum çalışması olarak belirlenmiş ve 47 birinci, 76 ikinci sınıf olmak üzere toplamda 123 okul öncesi öğretmen adayı çalışmaya katılmıştır. Katılımcıların cinsel eğitimin kapsadığı konular, eğitimin gerekliliği ve kim tarafından verilmesi gerektiğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bulgulara göre birinci sınıf öğretmen adayları cinsel eğitimin içeriğini en çok cinsiyeti tanıma, ikinci sınıf öğretmen adayları ise cinsel kimlik ve rol kavramları ile açıklamıştır. Katılımcıların tamamına yakını cinsel eğitimin erken çocuklukta verilmesinin bir gereklilik olduğunu ve bu gerekliliğin nedeninin yaş grubunun özelliklerinden olan merak duygusu olduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak, birinci sınıf öğretmen adayları cinsel eğitimin çocuğun sağlıklı bir birey olabilmesi ve yanlış bilgi içeren kaynaklardan kaçınılması için önemli olduğunu vurgularken, ikinci sınıf öğretmen adayları çocuğun kendini koruyabilmesi kazanımını sıklıkla belirtmiştir. Son olarak çocuğa cinsel eğitimi verecek kişi sorusuna gelen cevaplar arasında anne-baba, öğretmen ve uzman yanıtları sınıf kademesine bağlı olarak artış göstermiştir ve erkek katılımcıların en çok uzman cevabını verdiği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: cinsel eğitim, okul öncesi öğretmen adayları, erken çocukluk

ABSTRACT

Sexuality development which is a basic element of human development starts at birth and increases in early childhood depending on curiosity and questioning. Early childhood educators, as well as parents, play an important role in gaining the right knowledge, attitude, and skills in these ages for the healthy development of the individual. Because of the fact that sexuality education in schools is left to the knowledge and approach of educators, views and knowledge of educators are vital and aimed to evaluate educator candidates' point of views and level of knowledge on this issue. The current research has been designed as a case study which was conducted with 123 pre-service early childhood educators, including 47 first grade and 76 second grade students in bachelor degree of early childhood education program. Participants were asked how they defined sexuality education, what subjects it covered, whether this education should have been given, and by whom. The data obtained was examined by the content analysis method. According to findings, first grade students mentioned recognizing gender while describing, and second grade students did gender identity and role concepts. Almost all participants defended the necessity of this education due to the curiosity level of those children. Besides, whereas first graders highlighted the importance due to the healthy development of children and avoiding sources having wrong information, second graders indicated the acquisition of self-protection. Finally, parents, the teacher, and the specialist answers which were given to the question of who should have given the sexuality education showed an increase by the grade level and it was found that male students gave the answer of the specialist at most.

Keywords: sexuality education, pre-service preschool teacher, early childhood

GİRİŞ

Gelişim bütüncüdür ve tüm gelişim alanlarının birbirleri ile etkileşimi bulunmaktadır. Cinsel gelişim, bireylerin gelişiminin ayrılmaz bir parçasıdır ve aynı diğer gelişim alanlarında olduğu gibi doğumla başlamakta ve ölene kadar devam etmektedir. Cinsellik; ergenlik döneminde aniden ortaya çıkmaz, bebeğin dünyaya geldiği andan itibaren başlar (Pernould, 1987; Lewis, 1987) ve okul öncesi yıllarda artan sorgulama ve merak ile artış gösterir (Smith, 1993). Erken çocukluk dönemindeki çocuklar gözlemlendiğinde, çocuklarda cinselliğin çeşitli biçimlerde var olduğu görülür. Çocuk bir cinse ait olduğunu bilmekte, cinsel merak içinde bulunmakta ve cinsiyetine uygun davranmaktadır (Eker, 1992).

Günümüzde hâlâ bir tabu olmaya devam eden cinsellik hakkındaki konuşmaların, ülkemizde 80'li yıllarda yavaş yavaş arttığı görülmüştür (Haktanır, 2005). Ülkemizde yapılan pek çok çalışmada ailelerin çocukları ile cinsel gelişim üzerine konuşmaktan çekindikleri sonucuna ulaşılmıştır (Eliküçük& Sönmez, 2011; Göçgeldi, Tüzün, Türker & Şimşek, 2007; Acer, 1999). Yine ailelerle yapılan çalışmalarda bu konu hakkında konuşmaktan çekinmelerinin nedenlerini görmek mümkündür. Ebeveynlerin cinsel gelişim ve eğitime ilişkin eğitim almamaları, bu konuya ilişkin bilgi ve tanımları bilmemeleri veya yanlış bilmeleri (Konur, 2006; Eliküçük& Sönmez, 2011) ebeveynlerde çocuklarının cinsellikle ilgili meraklarını doğru bir şekilde cevaplayamama kaygısı yarattığı söylenebilir.

Cinsel Eğitim

Cinsellik konusu ülkemizde konuşmaktan kaçınılan bir konudur. Bunun başlıca nedeni de cinsel eğitime ilişkin kavramların müstehcen kabul edilerek yanlış anlaşılmasıdır (Tuzcuoğlu & Tuzcuoğlu, 2004). Cinsel eğitim ile ilgili bir diğer yanlış ise erken yıllarda verilmesinin çocuğun cinsel bir yaşama başlayacağı ve çocukların masumiyetini bozacağına düşünülmesidir (Noonan, 1999). Bu yanlışın sebebi olarak birçok insanın cinsel eğitimi, sadece cinsel davranışların öğretimini içerdiğini düşünmesidir. Ancak cinsel eğitim bununla sınırlı değildir. Cinsel eğitim, sorumlu ve bilgili, cinsel olarak sağlıklı bireyler olmaları için çocuklara yardımcı olacak duygular, tutumlar, iletişim, karar verme, diğer kişisel becerileri ve bilgilerin kazandırılmasını kapsamaktadır (SIECUS, 2003). Geniş kapsamlı bir tanımlamayla cinsel eğitim, uygun genital terminoloji, vücut temizliği ve vücut farklılıklarını tanımayı içermektedir (Brouskeli, & Sapountzis, 2017).

Küçük yaşlardan itibaren yaşa uygun ve kaliteli cinsel eğitim alan çocuk ve gençlerde aşağıdaki özelliklerin gelişmesi beklenmektedir:

- Kendilerinde meydana gelen fiziksel ve duygusal gelişimleri anlama ve kabul etme,
- Olumlu beden algısı oluşturma,
- Farklılıklarını kabul etme,
- Cinsel davranışlarına ilişkin bilinçli ve sorumlu kararlar alma,
- Cinsiyetine ilişkin olumlu duygular taşıma,
- Cinsel konular ile ilgili rahat konuşma,
- Uygun ve uygun olmayan cinsel davranışları anlama,
- Cinsel taciz ve istismardan korunma (family planing queensland, 2001; akt. Gölbaşı, 2003).

Çocuklar cinselliği doğar doğmaz çevresiyle etkileşimleri sonucunda öğrenmektedir. Çocuklar, çevresindeki insanlara nasıl dokunacağını, onlarla nasıl konuşacağını, kadın ya da erkek olarak onlardan beklenen davranışların neler olacağını; cinsellik hakkındaki erken tutum ve değerlerini; doğal merak duygusu ile bedenlerini inceleyeceği; kadın ve erkek bedenini farklılıklarını fark edeceği; açık ve dürüst bir şekilde onlarla iletişime geçen yetişkinlerle öğrenmektedir. Cinsellik hakkında yeterince bilgiye sahip olmayan çocuklar cinsel istismar konusunda açık hedef haline gelmektedir (Roffman & Tyksinski, 1998).

Çocuklara cinsel eğitimin erken çocukluk yıllarından itibaren bilimsel olarak doğru, yaşa uygun, yargılayıcı olmayan bir şekilde ve eksiksiz olarak verilmesi çocuklar için son derece faydalıdır.

Cinsel eğitim çocukların masumiyetlerini yok etmemektedir. Kaliteli bir cinsel eğitim düşünülenin aksine beklenenden daha erken cinselliğe yol açmamaktadır. Cinsel eğitim yoluyla eşitlik ve saygıyı öğrenen çocuklar, istismarcı kişileri ve durumları tanıma konusunda daha iyi bir konum almaktadır (WHO, 2016).

Cinsel eğitim informal olarak ailede başlaması ve sonrasında okulun çocuğun hayatının bir parçası olması ile beraber, aile ve okul birlikteliğiyle devam etmesi beklenmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda cinsel eğitime okul öncesi çağında başlanması gerektiği sonucu çıkarılmaktadır (Aral, Akyol & Işık, 2002; Eliküçük & Sönmez, 2011). Ne yazık ki Türkiye’de okul eğitim programlarında cinsel eğitime ve bununla ilgili içeriklere yeterince yer verilmediği görülmektedir. Bu da çocukların ve ailelerin cinsel eğitim konusunda yetersiz kalmalarına sebebiyet vermektedir (Çalışandemir, Bencik & Artan, 2008).

İngiltere’de Sağlık Eğitimi Programı’nın bir parçası olarak ele alınan cinsel eğitim, dört-yedi yaş aralığındaki çocuklar için; üreme sistemlerinin dâhil edildiği vücut bölümlerini tanıma, erkek ve kadını tanıma ve aralarındaki farklılıkları anlama, kişisel güvenliğini sağlama, bedeni üzerinde haklarının olduğunu öğrenme, iyi ve kötü dokunma arasındaki farkları anlayabilme, güvenliğini sağlayacak bazı basit yöntemlerin öğretilmesi, dinleme, tartışma, paylaşma gibi becerilerin öğretilmesini içermektedir (Lenderyou, 1991).

Erken çocukluk döneminde cinsel davranışlar, çocukların günlük yaşamlarında ve sınıf ortamlarında yaygın olarak gözlemlenmektedir (Balter, vanRhijn, & Davies, 2016; Davies & Robinson 2010; Larsson & Svedin, 2002; Essa & Murray, 1999). Sınıf içerisinde gözlemlenen bu davranışlar, öğretmenlere, çocukların doğru bilgi edinmelerine, sosyal kuralları öğrenmelerine ve cinsellikle ilgili sağlıklı tutumlar geliştirmelerine yardımcı olmak için cinsellik hakkında konuşma dürtüsü olduğunu göstermektedir. Öğretmenler çocukların cinsellikle ilgili meraklarını ihmal ederse ve sınıfta cinselliği tartışmaktan kaçınırsa çocukların başkalarına nasıl saygı duyacakları ve uygun-uygun olmayan dokunmayı ayırt etmede sorun yaşayacağı düşünülmektedir (Early Childhood Sexuality Education Task Force, 1998).

Cinsel Eğitimde Okul Öncesi Öğretmen Eğitiminin Önemi

Cinsel gelişim okul öncesi programında ayrı bir gelişim alanı olarak ele alınmamasına rağmen, MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı cinsel gelişime yönelik kazanımlar sunarak öğretmenlerin bu eğitimi de programın içine katmalarına olanak sağlamaktadır, fakat eğitim içeriği öğretmenlerin bilgi ve yaklaşımlarına bırakılmaktadır (Deniz & Yıldız, 2018; Güngör Aytar, Artan & Boztepe, 2014). Öğretmenlerin cinsel eğitime nasıl yaklaşacakları ve çocukların diğer gelişimsel süreçleriyle nasıl ilişkilendirecekleri ile ilgili pek çok konuda bilgiye ihtiyaçları bulunmasına rağmen, birçok okulöncesi öğretmeni cinsel gelişim hakkında sınırlı bilgiye sahiptir (Balter, Rhijn & Davies, 2016; Cahill & Theilheimer, 1999; Dönmez, 2009; Menmu & Kakavoulis, 1999). Çocuk gelişimi ile ilgili pek çok konuda ders alan okul öncesi öğretmenlerinin cinsel gelişim ile ilgili formal bir eğitim almadıkları (Chrisman & Couchenour, 2002) cinsel eğitimin önemli bir kısmını informal olarak aldıkları (Lenderyou, 1991) ve cinsellikle ilgili bilgilerinin çoğunlukla medya gibi kaynaklardan edindikleri görülmüştür (Erol, 2007). Hatta birçok öğretmen ve öğretmen adayı olası bir ihmal veya istismar durumunda nasıl yol izleyeceklerini bilmemektedir (Kürklü, 2011; Can Yaşar, Şenol & Akyol, 2015). Bu durum öğretmenlerin çocukların cinsel davranışlarına tepki verme konusunda bir rehberlerinin olmamasına ve bu davranışlara karşı kendi tutumlarına ve cinsel eğitim yapılarına dayalı yargılara maruz bırakıyor gibi görünmektedir (Klein & Breck, 2010).

Yapılan çalışmalarda öğretmenler, cinsel eğitimin erken dönemlerden itibaren verilmesi gerektiği konusunda birleşmektedir. Ancak öğretmenler, kendilerini güvenmedikleri için cinsel eğitimi uygulamaktan rahatsız olduklarını göstermiştir. Bunun en önemli nedeni, öğretmenlerin yaşa uygun cinsel eğitim verme konusunda yetkin hissetmemeleri, cinsel eğitim konusunda kendilerini yeterince eğitim almamaları ve bu alanda daha fazla eğitim almak istemeleridir

(Balter, vanRhijn, & Davies, 2016; Counterman & Kirkwood, 2013; Brouskeli & Sapountzis, 2017).

Öğretmenlerle yapılan çalışmalarda, çocukların okul öncesi çağda cinsel eğitim alması ve öğretmenlerin lisans eğitimi içerisinde, sonrasında da hizmet içi ve ek eğitimlerle cinsel eğitim konusunda bilgilendirilmelerinin faydalı olacağını belirttikleri görülmüştür (Kardeş & Güney Karaman, 2018; Akça, Şahin & Arslan, 2017). Cinsel eğitimin, her eğitim kademesinde yaşa uygun olarak konu üzerinde eğitim almış kişiler tarafından verilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda eğitilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Akça, Şahin & Arslan, 2017; Aydoğmuş, 2001). Bu eğitimler sayesinde öğretmenler, çocukların ihtiyaçlarını bilerek, gereken şekilde yönlendirebilir ve uygun davranış edinimlerini destekleyebilirler (Özkızıklı & Okutan, 2014). Bu ihtiyaca rağmen cinsel eğitim konusu, öğretmen yetiştirme programlarında yeterince yer bulamamaktadır.

2019 yılında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans programları kapsamında yenilenen Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı incelendiğinde, derslerin meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi dersleri olarak gruplandırıldığı; bu üç grupta yer alan derslerde cinsel gelişim ve eğitim adı altında ders olmadığı görülmektedir. Ancak ders içerikleri incelendiğinde “Erken Çocukluk Eğitimi” dersi içerisinde cinsel gelişim

“Beslenme ve Sağlık” dersinde ise cinsel sağlık konusunun yer aldığı görülmektedir (yok.gov.tr). Ülkemizde öğretmenlerle yapılan cinsel eğitim ile ilgili çalışmalar, okul öncesi öğretmenlerinin cinsel eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve pek çoğunun lisans düzeyinde formal bir ders almadığını ortaya koymaktadır (Ünlüer, 2018; Güzelyurt, Yalçınkaya, Saluci, Öglü, & Ürüm, 2019).

Benzer şekilde yurt dışında yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının cinsel eğitim dersi almadıkları görülmektedir (Balter, vanRhijn, & Davies, 2018; Klein, & Breck, 2010; Larsson & Svedin, 2002; Kakavoulis, 1998; Menmuir & Kakavoulis, 1998). Örneğin; Larsson ve Svedin (2002) yaptıkları çalışmada, katılımcıların tamamının cinsel eğitim ile ilgili bir ders almadığı ancak kişisel gelişimleri için cinsel istismarı önleyici eğitimlere katıldıkları görülmüştür. Cinsel istismarı önleme cinsel eğitimin önemli bir parçası olmakla beraber, cinsel eğitimin konusunda öğretmenlerin yetiştirilmesi yeterli olmamaktadır.

Okul temelli bir program, bedenini tanıma, kendilerini nasıl koruyacaklarına dair beceriler, uygun olmayan dokunma ile mücadele ve bunu bildirme konularında çocukların bilgilerini artırabilir (Baker, Gleason, Naai, Mitchell, & Trecker, 2012). Öğretmenlerin cinsellik eğitimi hakkındaki algıları erken çocukluk dönemindeki çocukların cinsellikle ilgili davranışlarına yönelik tepkilerinde önemli bir rol oynamaktadır (Cheung, Kwan & Yim, 2020).

Öğretmenlerin, çocukların cinsel davranışlarına uygun şekilde tepki vermek, bazı normal davranışları anormal olarak görmek ve cinsel davranışlar gösterdiklerinde onları kınamak veya cezalandırmak yerine mevcut durumla yüzleşmek için yeterince bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Öğretmenler çocuğun normal cinsel gelişimi hakkında doğru ve yeterli bilgileri olmaması durumunda, çocukların davranışlarını yanlış yorumlayabilirler, bu da çocukların doğal cinsel gelişimlerinden utanmasına neden olabilir (Ey, McInnes & Rigney, 2017). Bu nedenle, öğretmenlerin anormal cinsel gelişim ve davranışların yanı sıra sağlıklı ve gelişime uygun davranışları bilmeleri son derece önemlidir. Aynı zamanda öğretmenlerin cinsel istismara uğramış çocukları fark etmelerine de katkı sağlayacaktır (Wurtele & Kenny, 2011). Yapılan çalışmalar, cinsel eğitim konusunda bilgi verilen ve bu konuda desteklenen öğretmenlerin cinsel eğitim konusundaki bilgi ve tutumlarının olumlu şekilde arttığı görülmüştür. (Martin, Riazi, Firoozi & Nasiri, 2020; Adogu & Nwafulume, 2015)

Ülkemizde okul öncesi dönemde cinsel eğitim ile ilgili yapılan araştırmaların pek çoğunun ebeveynler ile yapıldığı (Tuğut & Gölbaşı, 2019; İşler & Gürşimşek, 2018; İşler, 2017; Eliküçük & Sönmez, 2011; Erbil, Orak, & Bektaş, 2010; Göçgeldi, Tüzün, Türker & Şimşek, 2007; Tuğrul & Artan, 2001), öğretmenler ve öğretmen adayları ile yapılmış çalışmaların ise sınırlı kaldığı

görülmektedir. Cinsel eğitimin öğretmen bilgi ve yaklaşımına bırakıldığı düşünüldüğünde öğretmen adaylarının bu konu hakkındaki görüş ve bilgi düzeylerini ortaya koymak amacıyla yapılmış bu çalışmanın, okul öncesinde cinsel eğitimin önemine ve öğretmenlik programlarında cinsel gelişim ve eğitim dersinin yer alması gerekliliğine olan inancı artıracakı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsel eğitim ile ilgili görüşleri incelemek amacıyla yapılan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar, algı ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konmasında, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama teknikleri ile nitel sürecin izlendiği bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Creswell (2007)'e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumun derinlemesine incelenmesi ve bu durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Kocaeli Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi birinci ve ikinci sınıfta okuyan 123 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenmesinde amaçsal örnekleme bir çeşidi olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşıladığı düşünülen bütün durumların çalışılması olarak tanımlanmaktadır. Kullanılacak ölçüt araştırmacı/araştırmacılar tarafından oluşturulabilir ya da öncesinde hazırlanmış ölçüt listeleri kullanılabilir (Marshall & Rossman, 2014). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının çalışma grubuna seçilmesinde iki ölçüt kullanılmıştır.

1. Öğretmen adaylarının, "Erken Çocuklukta Gelişim" dersi kapsamındaki iki saatlik cinsel gelişim ve eğitim konusunu içeren derse katılmış olmalarıdır. 2019-2020 öğretim yılında yenilenen okul öncesi eğitimi lisans programı ile ikinci sınıflar eski programda Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitim I dersini, birinci sınıflar ise yeni program doğrultusunda Erken Çocuklukta Gelişim dersini eş zamanlı olarak almışlardır.
2. Alan uzmanı tarafından verilmiş olan erken çocuklukta cinsel eğitim konulu iki saatlik "Cinsel Eğitim" seminerine katılmış olmalarıdır. Bu eğitime öğretmen adayları "Erken Çocuklukta Gelişim" dersini aldıkları süreçte katılmışlardır.

Araştırmaya birinci sınıf kademesinde 8'i erkek ve 39'u kadın toplam 47, ikinci sınıf kademesinde ise 8'i erkek 68'i kadın toplamda 76 okul öncesi öğretmen adayı katılmıştır. Üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğretmen adayları, alan uzmanı tarafından verilen eğitime katılmadıkları için çalışma grubuna dâhil edilmemiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Cinsiyet ve Sınıf Kademesine Göre Dağılımı

	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
I.Sınıf	39	31.7	8	6.5	47	38.2
II.Sınıf	68	55.3	8	6.5	76	61.8
Toplam	107	87	16	13	123	100

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alan yazın taramasının ardından oluşturulan görüşme formu oluşturulmuştur (Cheung, Kwan & Yim, 2020; Güzelyurt, Yalçınkaya, Saluci, Öglü, & Ürün, 2019; Akça, Şahin, & Arslan, 2017; Balter, VanRhijn, & Davies, 2016; Çalışandemir, Bencik, & Artan, 2010). Form ile ilgili görüş ve önerileri alma amacıyla rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanından bir, okul öncesi eğitimi alanından iki uzmana e-posta ile ulaşılmıştır. Çalışma hakkında bilgilendirilen uzmanlardan görüşme formundaki sorular için uygundur/düzeltilmeli ya da

kaldırılmalı şeklinde görüş bildirmeleri istenmiştir. “Cinsel eğitim konusunda kendimi yeterli hissediyorum/hissetmiyorum. Çünkü.....” sorusu uzman görüşleri doğrultusunda kaldırılmış ve form son halini almıştır. Görüşme formu, kişisel bilgileri (cinsiyet, sınıf) içeren bölüm ve cinsel eğitimle ilgili üç açık uçlu sorudan oluşan bölüm olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Cinsel Eğitim hangi konuları kapsamaktadır?
2. Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim verilmelidir/verilmemelidir. Çünkü...
3. Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim kim tarafından verilmelidir?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya ilişkin verilerin toplanması sürecinde, ölçüt örnekleme yoluyla seçilen öğretmen adaylarından birinci sınıfların “Erken Çocuklukta Gelişim” ve ikinci sınıfların “Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitim” derslerinin cinsel eğitimi içeren konuyu takip eden bir sonraki haftada çalışmaya gönüllü öğretmen adaylarından görüşme formunu doldurmaları istenmiştir. Formların uygulanabilmesi için öğretmen adaylarının eğitim gördükleri fakültenin dekanlığından yazılı olarak izin alınmıştır. Görüşmecilerin yanlı ve öznel olmasını engellemek ve cevaplarını görüşmeciden etkilenmeksizin verebilmelerini sağlamak amacıyla, öğretmen adaylarının düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Verilerin analizinde nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, çoğunlukla yazılı kaynaklar olmak üzere iletişim içeriklerinin incelenerek belirlenen temalar çerçevesinde analiz edilmesi yoluyla insan davranışlarının araştırıldığı bir araştırma tekniğidir (Fraenkel, Wallen & Hyun, 2017). Verilerin analizinde kodlama, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, frekansların hesaplanması ve yorumlama aşamalarını izleyen bir süreç takip edilmiştir. Görüşme formu sonucu elde edilen verilerden anlamlı örüntülere ulaşmak amacıyla kodlar belirlenmiştir. Belirlenen kodlar arasında birbirine benzer olan kodlar tek kategoriler altında toplanmıştır. Araştırmanın verileri sonucu ortaya çıkan tema ve kodlar aşağıda yer almaktadır.

Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının “Cinsel eğitimin içerdiği hangi konuları kapsamaktadır?” sorusuna verdikleri cevaplara ait tema ve kodlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Cinsel Eğitimin İçerdiği Konulara İlişkin Temalar ve Kodlar

Temalar	Kodlar
Cinsiyeti tanıma	Terminoloji Bedeninin tanıma Cinsiyet farklılıkları Vücut fonksiyonlarını tanıma
Cinsiyet sabitliği ve korunum	Cinsiyetin değişmezliği Fiziksel görünümü farklı olsa da cinsiyetinin değişmeyeceği Büyüyünce de ayı cinsiyette kalacağı Temel cinsiyet kişiliği
Cinsel kimlik ve rol	Cinsiyete özgü roller Cinsiyete özgü farklılıklar Kadınları ve erkekleri farklı kılan davranışlar Oyuncak seçimi Özdeşim kurma
Üreme	Hamilelik Doğum Dünyaya nasıl geldiği

Tablo 2 (devam ediyor)*Cinsel Eğitimin İçerdiği Konulara İlişkin Temalar ve Kodlar*

Temalar	Kodlar
Bedenini koruma ve mahremiyet	Özel bölgelerini koruma Kişisel sınırlar İyi ve kötü dokunuşlar 'Hayır' Demeyi Öğrenme
Cinsellik	Cinsel yaşam Cinsel ilişki
Gelişim Alanları	Sosyal duygusal gelişim Cinsel gelişim Bilişsel gelişim Ahlak gelişimi Olumlu benlik gelişimi
Diğer	Masturbasyon, Tuvalet eğitimi Haklarını bilmesi Değer yargıları oluşturmaları Evlilik

Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının “Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim verilmelidir. Çünkü...” sorusuna verdikleri cevaplara ait tema ve kodlar Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3*Cinsel Eğitim Verilmesinin Gerekliliğinin Nedenine İlişkin Temalar ve Kodlar*

Temalar	Kodlar
Bu yaş grubu çok meraklı olduğu için	Merak Yaş grubunun özelliği olan merak duygusunun giderilmesi
Sağlıklı bir birey olabilmesi için	Kendini güvende hissetmesi Sağlıklı bir birey olabilmesi Cinsel sorunlarının giderilmesi için Cinselliği utanılacak bir şey olarak görmemesi
Yanlış bilgi kaynaklarına yönelmemesi için	Yanlış bilgiden uzak tutma Bilinçlendirmek için
Kendini koruyabilmesi için	Mahremiyet Bedenini koruma
Toplumsal bakış açılarını geliştirebilmesi için	Diğer insanların tercihlerine saygı Topluma uyum sağlama Toplum kuralları öğrenme
Cinsiyetini farketmesi için	Kendini fark etmesi Cinsiyetinin farkında olması

Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının “Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim kim tarafından verilmelidir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait tema ve kodlar Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4*Cinsel Eğitimin Kim Tarafından Verilmesine İlişkin Temalar ve Kodlar*

Temalar	Kodlar
Anne-Baba	Anne Baba
Öğretmen	Öğretmen
Uzman	Doktor Hemşire Psikolojik danışman Psikolog Rehber Öğretmen
Diğer	Aile büyükleri (büyükanne, büyükbaba, babaanne, anneanne, nene, dede) Yakın akrabalar (teyze, hala, dayı, amca) İlk sorduğu kişi

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla ilk olarak rastgele seçilmiş on görüşme formunun kodlaması araştırmacılar tarafından birlikte yapılmıştır. Sonrasında iki araştırmacı dönüşümlü olarak tüm görüşme formları incelemiş, ortaya çıkan anlaşmazlıklar üzerinde tartışılmış böylece veriler görüş birliğine dayalı olarak analiz etmiştir. Nitel araştırmalarda, verilerin analizinde kodlayıcı güvenilirliğinin sağlanması önemli bir gerekliliktir. Kodlayıcı güvenilirliği sonucunun %70 ve üzeri olması araştırmanın analizlerinin güvenilir olduğu anlamına gelmektedir. Araştırmada kodlayıcı güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Bu formül:

$$\text{Güvenilirlik} = \text{Görüş Birliği} / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})$$

Araştırmada kodlayıcı güvenilirliği %90 bulunmuş ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Son olarak kategorilerin tekrarlanma sıklıkları hesaplanmış ve bu bilgiler doğrultusunda yorumlanmaya çalışılmıştır. Veriler katılımcıların ifadelerinden alınan alıntılarla desteklenmiştir.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Birimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.10.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 70530

BULGULAR

Çalışmada I. ve II. sınıf okul öncesi öğretmen adaylarına erken çocukluk döneminde cinsel eğitime yönelik sorular sorulmuştur. Yöneltilen sorulardan elde edilen verilere göre cinsel

eğitimin kapsadığı konulara ilişkin temalar oluşturulmuştur. Bu konulara ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5*Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Cinsel Eğitimin İçerdiği Konulara Yönelik Bulgular*

		I. Sınıf		II. Sınıf		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Cinsiyeti tanıma (terminoloji, bedeninin tanıma, cinsiyet farklılıkları)	Erkek	8	6.5	8	6.5	16	13
	Kadın	39	31.7	68	55.3	107	87
	Toplam	47	38.2	76	61.8	123	100
Cinsiyet sabitliği ve korunum	Erkek	0	0	6	12.2	6	12.2
	Kadın	29	59.2	14	28.6	43	87.8
	Toplam	29	59.2	20	40.8	49	100
Cinsel kimlik ve rol	Erkek	2	1.6	11	8.8	13	10.4
	Kadın	36	28.8	76	60.8	112	89.6
	Toplam	38	30.4	87	69.6	125	100
Üreme	Erkek	2	5.3	5	13.2	7	18.5
	Kadın	14	36.8	17	44.7	31	81.5
	Toplam	16	42.1	22	57.9	38	100
Bedenini koruma ve mahremiyet	Erkek	0	0	0	0	0	0
	Kadın	13	41.9	18	58.1	31	100
	Toplam	13	41.9	18	58.1	31	100
Cinsellik	Erkek	1	4	2	8	3	12
	Kadın	11	44	11	44	22	88
	Toplam	12	48	13	52	25	100
Gelişim Alanları	Erkek	1	5.6	2	11.1	3	16.7
	Kadın	10	55.5	5	27.8	15	83.3
	Toplam	11	61.1	7	38.9	18	100
Diğer (masturbasyon, tuvalet eğitimi vb)	Erkek	1	7.7	0	0	1	7.7
	Kadın	9	69.2	3	23.1	12	92.3
	Toplam	10	76.9	3	23.1	13	100

Yöneltilen sorulara gelen yanıtlar doğrultusunda cinsiyeti tanıma, cinsiyet sabitliği ve korunum, cinsel kimlik ve rol, üreme, bedenini koruma ve mahremiyet, cinsellik, gelişim alanları ve diğer temaları elde edilmiştir. Katılımcıların sağlamış olduğu yanıtlar birden fazla temayı içerebilmektedir. Birinci sınıf okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencileri tarafından en sık elde edilen yanıtlar sırasıyla cinsiyeti tanıma (n=47), cinsel kimlik ve rol (n=38) ve cinsiyet sabitliği ve korunum (n=29) olarak belirlenmiş olup ikinci sınıf öğretmen adayları arasında cinsel kimlik ve rol (n=87) ve cinsiyeti tanıma (n=76) temaları bulunmuştur. Cinsiyet sabitliği ve korunum, gelişim alanları ve diğer (masturbasyon, tuvalet eğitimi vb.) temaları sınıf kademesi ile ters orantılı iken diğer kategoriler doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Veriler katılımcıların cinsiyetlerine göre incelendiğinde erkek öğretmen adaylarının en çok cinsiyeti tanıma (n=16), cinsel kimlik ve rol (n=13) ve üreme(n=7) yanıtlarını verdiği gözlemlenmiştir. Kadınlarda ise cinsel kimlik ve rol (n=112), cinsiyeti tanıma (n=107) ve cinsiyet sabitliği ve korunum (n=43) yanıtlarının yaygın olduğu fark edilmiştir.

Cinsiyeti tanıma teması, terminolojik kavram, kendi bedensel özelliklerini tanıma ve cinsiyetler arasındaki farklılıkları fark etme gibi konuları kapsamaktadır. Birinci ve ikinci sınıftan toplamda 123 katılımcı cinsel eğitimin içerdiği konu olarak cinsiyeti tanıma temasına uygun bir yanıt sunmuştur. Cinsiyeti tanıma temasına uygun verilen cevapların %38,2'sini (n=47) birinci sınıf

öğretmen adayları oluştururken %61,8'ini (n=76) de ikinci sınıf okul öncesi öğretmenliği lisans öğretmen adayları oluşturmuştur. Cinsiyet değişkenine bağlı olarak incelendiğinde, birinci ve ikinci sınıf eğitime devam eden erkek katılımcıların tamamı (n=16) bu başlık altında açıklamalar sunmuştur. Öte yandan, bu tema altında açıklayan katılımcıların %31,7'sini (n=39) birinci sınıf ve %55,3' ünü (n=68) ikinci sınıf olmak üzere toplamda %87'sini kadın (n=1,7) öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Cinsel eğitimi içerdiği konuları tanımlarken cinsiyet sabitliği ve korunuma ilişkin 43 kadın ve 6 erkek olmak üzere toplamda 48 katılımcıdan yanıt sağlanmıştır. Bu temaya uygun yanıt veren erkek öğretmen adaylarının tamamı ikinci sınıf öğretmen adaylarıdır. Diğer yandan, cinsiyet sabitliği ve korunum temalı yanıt veren birinci sınıf kadın öğretmen adaylarının sayısının (n=29, %59,2) ikinci sınıf kadın öğretmen adaylarının (n=14, %28,6) daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Diğer kategoriler arasında en sık tekrar eden cinsel kimlik ve rol verileri incelendiğinde yanıt veren katılımcıların büyük bir çoğunluğunu (%69,6) ikinci sınıf öğretmen adaylarının oluşturduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla, cinsel kimlik ve rol yanıtı sınıf kademesi ile doğru orantılı olarak artış gösterdiği söylenebilir.

Üreme, bedenini koruma ve mahremiyet, cinsellik, gelişim alanları ve diğer yanıtları bahsi geçen diğer temalara oranla daha az rastlanmıştır. Üreme temasına uygun yanıt veren öğretmen adaylarının %42,1'ini (n=16) birinci sınıf öğretmen adayları oluşturmuştur ve hem kadınlar öğretmen adayları hem de erkekler öğretmen adayları arasında sınıf kademesine bağlı olarak artış göstermektedir. Bedenini koruma ve mahremiyet konusuna erkek öğretmen adaylarının yanıtları arasında rastlanmazken bu konudaki yanıtlar kadın öğretmen adayları arasında sınıf kademesine bağlı olarak artış göstermiştir (I.sınıf- %41,9; II.sınıf-%58,1). Cinsellik kategorisinde kadın öğretmen adayları arasında sınıf kademesine bağlı olarak farklılık tespit edilmezken gelişim alanları cevabında yarı yarıya düşüş görülmüştür (I.sınıf-n=10; II.sınıf-n=5). Son ve en az rastlanan cevap olan diğer ise çocuklarda mastürbasyon, tuvalet eğitimi gibi konuları içermektedir. Gelişim alanlarında olduğu gibi bu kategorinin sıklığı da sınıf kademesi ile ters orantılıdır.

Katılımcıların erken çocukluk döneminde cinsel eğitimin verilmesinin uygun olup olmadığı konusundaki görüşleri ve gerekçeleri alınmıştır. Erken çocukluk döneminde cinsel eğitimin verilmemesi gerektiğini düşünen ikinci sınıf öğretmen adayı bulunmazken birinci sınıf öğretmen adaylarından bir erkek katılımcı bu düşünceyi savunmuştur. Öğretmen-veli arasındaki düşünce farklılıklarının olabileceğini ve bunun sorunlar doğurabileceği fikrini aşağıdaki ifade ile ortaya koymuştur:

“Çünkü çocuk belli başlı sorular soracaktır. Bunu, öğretmenin açıklaması durumunda çocuk ailesine bunu okulda öğrendiğini açıklayacaktır, dolayısıyla öğretmen ile veli karşı karşıya gelecektir”(1.Sınıf Erkek)

Erken çocuklukta cinsel eğitimin verilmesi gerektiği görüşüne sahip olan katılımcıların sağlamış olduğu veriler içerik analizi ile belli kategoriler altında incelenmiştir. Bu kategoriler “bu yaş grubu çok meraklı olduğu için”, “sağlıklı bir birey olabilmesi için”, “yanlış bilgi kaynaklarına yönelmemesi için”, “kendini koruyabilmesi için”, “toplumsal bakış açılarını geliştirebilmesi için” ve “cinsiyetini fark etmesi için” olarak belirlenmiş olup sıklıkları ile ilgili bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Erken Çocukluk Döneminde Cinsel Eğitim Verilmesinin Gerekliliğine Karşı Görüşleri

		I. Sınıf		II. Sınıf		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Bu yaş grubu çok meraklı olduğu için	Erkek	7	11.5	3	4.9	10	16.4
	Kadın	29	47.5	22	36.1	51	83.6
	Toplam	36	59	25	41	61	100
Sağlıklı bir birey olabilmesi için	Erkek	2	6.1	4	12.1	6	18.2
	Kadın	12	36.3	15	45.5	27	81.8
	Toplam	14	42.4	19	57.6	33	100
Yanlış bilgi kaynaklarına yönelmemesi için	Erkek	1	3.8	0	0	1	3.8
	Kadın	13	50	12	46.2	25	96.2
	Toplam	14	53.8	12	46.2	26	100
Kendini koruyabilmesi için	Erkek	0	0	3	8.6	3	8.6
	Kadın	12	34.3	20	57.1	32	91.4
	Toplam	12	34.3	23	65.7	35	100
Toplumsal bakış açılarını geliştirebilmesi için	Erkek	0	0	1	10	1	10
	Kadın	0	0	9	90	9	90
	Toplam	0	0	10	100	10	100
Cinsiyetini farketmesi için	Erkek	0	0	0	0	0	0
	Kadın	0	0	9	100	9	100
	Toplam	0	0	9	100	9	100

Tablo 6'da görüldüğü üzere birinci sınıf okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında en yaygın cevap "bu yaş grubu çok meraklı olduğu için" bulunmuştur (n=36). Ardından, sağlıklı bir birey olabilmesi için" ve "yanlış bilgi kaynaklarına yönelmemesi için" yanıtlarının aynı orana sahip olarak yaygın olduğu bulunmuştur (n=14). Son olarak "kendini koruyabilmesi için" yanıtı da elde edilen diğer bir yanıt (n=12). İkinci sınıf öğretmen adayları arasında ise "bu yaş grubu çok meraklı olduğu için"(n=25)ve "kendini koruyabilmesi için"(n=23)kategorisinde verilen yanıtların sıklıkla tekrar ettiği gözlemlenmiştir.

Cinsel eğitimin gerekliliğini savunan katılımcıların yanıtları cinsiyete göre incelendiğinde erkek öğretmen adaylarının gerekçeleri arasında en yaygın "bu yaş grubu çok meraklı olduğu için"(n=10), "cinsiyetini fark etmesi"(n=9) ve "sağlıklı bir birey olabilmesi için"(n=6) yanıtları bulunmuştur. Kadınlarda ise bu yanıtlar "bu yaş grubu çok meraklı olduğu için"(n=51) başta gelerek "kendini koruyabilmesi için"(n=32)ve sağlıklı bir birey olabilmesi için"(n=27)olarak sıralanmaktadır.

Gerekçe olarak sunulan yanıtlardan oluşturulan temalar detaylı incelendiğinde en yaygın olan "Bu yaş grubu çok meraklı olduğu için" yanıtında sınıf kademesine bağlı olarak düşüş gösterirken (I. sınıf-n=36; II. sınıf-n=25),"sağlıklı bir birey olabilmesi için" ve "yanlış bilgi kaynaklarına yönelmemesi için" yanıtları birinci ve ikinci sınıflarda benzer sıklık göstermiştir. "Kendini koruyabilmesi için" gerekçesi birinci sınıf öğretmen adayları arasında sadece kadınlar (n=12) tarafından sunulmuş olup gerekçenin ikinci sınıf hem kadın (n=3) hem erkek öğretmen adaylarının (n=20) yanıtlarında sınıf kademesine göre artış gözlemlenmiştir. "Toplumsal bakış açılarını geliştirebilmesi için"(n=10) yanıtı sadece ikinci sınıf öğretmen adayları ve büyük oranda kadın öğretmen adayları (n=9),"cinsiyetini fark etmesi için"(n=9)yanıtı ise sadece ikinci sınıf kademesindeki kadın öğretmen adaylarından elde edilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Cinsel gelişim çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun bir şekilde verilmelidir. Çünkü çocuklar bir şekilde bu konular hakkında bilgi sahibi olabiliyorlar. Bu bilginin sağlıklı olup olmadığı bilinmemektedir. Bu yüzden erken çocuklukta cinsel eğitim verilmelidir.” (1. Sınıf, Erkek).

“Cinsel gelişim çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun bir şekilde verilmelidir. Çünkü çocuklar bir şekilde bu konular hakkında bilgi sahibi olabiliyorlar. Bu bilginin sağlıklı olup olmadığı bilinmemektedir. Bu yüzden erken çocuklukta cinsel eğitim verilmelidir.”(1. Sınıf, Erkek).

“Cinsel eğitim erken çocuklukta kesinlikle verilmelidir, mahremiyetlerini bilmeleri gerekir. Özellikle günümüz olaylarına bakarsak acı ve bilinçsiz bir tablo ile karşı karşıyayız. Verilmeli ki en başta çocuk neyin ne olduğunun farkına varsın.” (2.Sınıf, Erkek).

Cinsel eğitimin çocuğa verilmesinin gerekliliğinin farkındayım. Eğitimin nasıl yapılacağını, hangi durumda nasıl tepki verilmesi gerektiğini ve çocuğun bunu merak etmesinin doğal olduğunu biliyorum.”(1. Sınıf, Kadın).

“Zaten cinsel eğitim anne karnındayken başlar. Çocuğun duygusal ve cinsel gelişimi anlaması, başkalarının haklarına bakış açısı geliştirmesi, cinsel kimliğinin ve rolünün farkına varması için bu gereklidir.”(2. Sınıf, Kadın).

Son olarak katılımcılara erken çocukluk döneminde verilecek olan cinsel eğitimin kimler tarafından verilmesi gerektiği yönündeki görüşleri gerekçesi ile sorulmuştur. Elde edilen verilerden “anne-baba”, “öğretmen”, “uzman” ve “diğer” kategorileri oluşturulmuş ve yanıtların sıklıkları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Erken Çocukluk Çağındaki Çocuklara Cinsel Eğitim Vermesi Gereken Bireyler Hakkındaki Görüşleri

		I. Sınıf		II. Sınıf		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Anne-Baba	Erkek	7	6	11	9,4	18	15,4
	Kadın	49	41,9	50	42,7	99	84,6
	Toplam	56	47,9	61	52,1	117	100
Öğretmen	Erkek	5	5,3	7	7,2	12	12,5
	Kadın	42	43,7	42	43,8	84	87,5
	Toplam	47	49	49	51	96	100
Uzman	Erkek	3	4,1	31	42,5	34	46,6
	Kadın	19	26	20	27,4	39	53,4
	Toplam	22	30,1	51	69,9	73	100
Diğer	Erkek	2	16,7	1	8,3	3	25
	Kadın	4	33,3	5	41,7	9	75
	Toplam	6	50	6	50	12	100

Tablo 7’de gösterildiği üzere, tüm katılımcılar arasında sıklık olarak sırasıyla “anne-baba”(n=117), “öğretmen”(n=96), “uzman”(n=73) ve “diğer”(n=12)yanıtları belirlenmiştir.

“Anne-baba”, “öğretmen” ve “uzman” yanıtları sınıf kademesi ile doğru orantılı olarak artış göstermiştir. “Diğer” yanıtında ise sınıf kademesine bağlı farklılık bulunmamıştır. Erkekler arasında en yaygın cevap “uzman” olup bu yanıtı verenlerin %42,5’ini ikinci sınıf erkek öğretmen adayları oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Bu alanda eğitim almış kişiler tarafından verilmelidir. Bu konuda benim en uygun gördüğüm kişiler psikologlardır.”(1. Sınıf, Erkek).

"Anne-Baba tarafından verilmeli, Kız çocuklarına anne, erkek çocuklarına baba tarafından verilmeli, ilerleyen zamanlarda öğretmen tarafından da verilebilir." (2. Sınıf, Erkek).

"Cinsel Eğitim önce ailede ilk olarak anne baba tarafından yaşına uygun olarak verilmelidir. Öğretmen tarafından devam ettirilmeli ve gerekli durumlarda uzman kişiler tarafından verilmelidir." (1. Sınıf, Kadın)

"Aile sağlık merkezlerinde doktorlar, hemşireler, bu konuda uzman olan öğretmenler, çocuk gelişim uzmanları tarafından verilmelidir." (1. Sınıf, Kadın)

"Cinsel eğitim ilk olarak ailede verilmelidir. Daha sonra öğretmenler veya uzman kişiler tarafından verilmelidir."(2. Sınıf, Kadın).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Okul öncesi dönemde çocuklar, doğal merak duygusu ile günlük yaşamlarında ve sınıf ortamında cinsellikle ilgili sorular sormakta (cinsiyetler arası farklılıklar, bebeklerin dünyaya nasıl geldiği ile ilgili vb. sorular), oyunlar (doktorculuk, evcilik vb.) oynamaktadır (Larsson and Svedin, 2002). Bunun sonucu olarak, okul öncesi öğretmenleri eğitim ortamında çocukların bu davranışlarıyla sıklıkla karşı karşıya gelmektedir. Çocukların gelişiminin önemli bir parçası olan cinsel gelişimin, cinsel eğitim konusunda formal bir eğitim almamış olan öğretmenlerin bilgi ve yaklaşımına bırakılması erken çocuklukta cinsel eğitim konusunda önemli bir sorun olarak görülmektedir. Araştırmamıza katılan öğretmen adaylarının, cinsel eğitimle ilgili bilgi kaynakları gelişim dersi ve cinsel eğitim semineri ile sınırlıdır. Buna rağmen öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun cinsel eğitim içerdiği konular hakkında bilgi sahip olduğu, erken çocuklukta cinsel eğitimin verilmesini gerekli gördüğü ve cinsel eğitimde öğretmenin de önemli bir rolü olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Cinsel Eğitim hangi konuları kapsamaktadır? Araştırma sorusu bulgular ışığında incelendiğinde; Okul öncesi öğretmen adaylarının erken çocuklukta verilecek cinsel eğitimin içerdiği konulara yönelik görüşlerinin, cinsiyeti tanıma, cinsiyet sabitliği ve korunum, cinsel kimlik ve roller, üreme, bedenini koruma ve mahremiyet, cinsellik, gelişim alanları olduğu görülmektedir. Ülkemizde erken çocuklukta çalışan öğretmenlerle yapılan çalışmalarda da, öğretmenlerin cinsel eğitimin içeriği ile ilgili görüşlerinin bazı terminolojik farklara rağmen çalışmamızdaki öğretmen adaylarının görüşleri ile benzer olduğu görülmüştür (Kardeş & Karaman, 2018; Gökdeniz, 2008). Counterman ve Kirkwood (2013) Amerika'da ve Cheung, Kwan ve Yim (2020) Çin'de öğretmenler ve öğretmen adaylarının cinsel eğitim ile görüşlerini incelediği çalışmalarında, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının erken çocuklukta cinsel eğitim konuları olarak yüksek oranlarda bedenini koruma ve mahremiyet ve düşük oranlarda cinsiyete özgü vücut bölümlerini tanıma ve üremeyi gördüğü sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmalarda öğretmenler ve öğretmen adayları, bedenini koruma ve mahremiyetle ilgili çocuklara verilecek eğitim konusunda kendilerine daha fazla güven duymaktadır. Bunun nedeni olarak öğretmen ve öğretmen adayları bu konuda daha fazla bilgilerinin olması ve bu konudaki kaynakların diğer konulara göre daha fazla ve ulaşılabilir olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmamızın dikkat çekici bir bulgusu ise erkek öğretmen adaylarının bedeni koruma ve mahremiyet konusunu erken çocukluk cinsel eğitimin konusu olarak görmemeleridir. Johansson, Åberg ve Hedlin (2021) okul öncesi öğretmenleri ile yaptıkları çalışmalarında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre, ihtiyaç durumunda (yaralanma, çocuk üzüldüğünde vb.) çocuklara fiziksel olarak dokunduklarında, suçlanacaklarına dair endişe yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bu tür endişeler ve konunun hassasiyeti sebebiyle ortaya çıkabilecek yanlış anlamalar mahremiyet konusunun erkek öğretmen adayları tarafından görmezden gelinmesinin nedeni olabilir.

Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim verilmelidir/verilmemelidir. Çünkü... Araştırma sorusu bulgular ışığında incelendiğinde; Okul öncesi öğretmen adayları, erken çocukluk döneminde cinsel eğitim verilmesinin en önemli gerekçesi olarak bu yaş grubunun merak duygusunu göstermiştir. Erken çocukluk döneminde çocuklar, hem kendilerinin hem de başkalarının bedenleri ile ilgili oldukça meraklıdırlar. Bu dönemde çocuklar kendini ve çevresini tanımak, anlamak için sorular sormaktadır. Gelişimin en hızlı olduğu dönemlerden biri olan erken

çocukluk yıllarında bu sorular da yoğunluk kazanmaktadır (Deniz, 2012). Çocukların bu konudaki meraklarını görmezden gelme, ayıplama ya da susturma, çocukların cinsellikleri ile ilgili olumsuz duygular edinmelerine, bu konudan korku duymalarına, merak duygularını yanlış kişi ve yollarla gidermelerine, şüphe ve suçluluk duygusu geliştirmelerine neden olabilmektedir (San Bayhan & Artan, 2004). Meraktan sonra diğer gerekçeler ise sırasıyla yanlış bilgi kaynaklarından uzak durması, sağlıklı bir gelişim göstermesi, kendini koruyabilmesi, toplumsal bakış açıları geliştirmesi ve cinsiyetini fark edebilmesi olarak ifade edilmiştir. Farklı ülkelerde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Kakavoulis (1998) yaptığı çalışmada, öğretmenler, cinsel eğitimin sağlıklı gelişim ve bedenini koruma; Menmuir ve Kakavoulis (1999) Yunan ve İskoç öğretmenlerle karşılaştırmalı olarak yaptıkları çalışmalarında ise cinsel eğitimin duygusal istikrar ve sağlıklı kişilik geliştirmelerine yardımcı olacağını ifade ettikleri görülmüştür.

Erken çocuklukta cinsel eğitimi kim tarafından verilmesi gerektiğine ilişkin araştırma sonuçları incelendiğinde, anne-baba ve öğretmen cevaplarının birbirine yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının gelişim dersi kapsamında cinsel eğitim konusunda ders almış olmaları ayrıca cinsel eğitimi içeren bir eğitim etkinliğine katılmış olmaları, erken çocuklukta verilecek cinsel eğitimin içeriği hakkındaki görüşlerini netleştirmiştir. Aldıkları eğitim doğrultusunda cinsel eğitimin cinsellik konusu ile sınırlı olmadığı görüşleri öğretmenlerin de erken çocuklukta cinsel eğitimin bir parçası olduğunu gerçeğini ifade etmelerine destek olduğu düşünülmektedir. Counterman ve Kirkwood, (2013) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin yüksek oranda okulun cinsel eğitimin bir parçası olduğu ve cinsel eğitimin sadece ailenin sorumluluğunda olmadığını ifade ettikleri görülmüştür. Alanda çalışan öğretmenlerin ise kendilerini cinsel eğitim konusunda yetersiz hissetmeleri, bu konuda formal bir eğitim almamaları ve cinsellik hakkında konuşmanın çocukların bu konuya dikkatlerini çekeceği ve sınıf içerisinde cinsel davranışlarının artacağını düşünmeleri cinsel eğitim etkinliklerinden kaçınmalarına neden olmaktadır. Bu sebeple erken çocukluk döneminde çocukların cinsel eğitimde okul ve öğretmen katkısı anlamlı ölçüde düşüktür (Elias & Gebhard, 1969; Price, Dake & Kirchofer, 2003). Ayrıca öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda yetersiz kalmalarının bir diğer nedeni olarak da aileler tarafından bu konuda yeterince desteklenmemeleri görülebilir (Güzelyurt, Yalçınkaya, Saluci, Öglü, & Ürüm, 2019). Bu açıdan bakıldığında ise araştırmanın bu sonucu, öğretmen adaylarının henüz uygulamanın herhangi bir boyutunda aktif olarak yer almamaları sebebiyle, karşılaşılabilecek sorunlar konusunda alanda çalışan öğretmenlere göre daha cesur düşüncelere sahip olduklarını düşündürmektedir.

Bu sonuçlar ışığında, okul öncesi eğitimi lisans programında cinsel eğitime yönelik derslerin yer alması, öğretmenlere cinsel eğitim ile ilgili hizmet içi eğitimlerin verilmesi, okul öncesi eğitim programındaki cinsel eğitimle ilgili kazanım ve göstergelerin artırılması ve etkinlik örneklerine yer verilmesi öneri olarak sunulabilir. Çalışmamızdaki öğretmen adaylarının sınıf içi gözlem ve uygulama deneyimleri olmadığı için sınıf içerisindeki cinsel sorular ve davranışlara yönelik yaklaşımları hakkında veri bulunmamaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda öğretmen adaylarının gelecekte sınıflarında karşılaştıkları sorular ve durumlar karşısındaki yaklaşımlarına odaklanılabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Kocaeli Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği birinci ve ikinci sınıfta okuyan 123 öğretmen adayı ve bu öğrencilerin araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formunu verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Destek ve Teşekkür

Yazarlar olarak, araştırmanın gerçekleştirilmesi sürecine yönelik herhangi bir destek ya da teşekkür beyanımız bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın yazarları araştırmanın tüm süreçlerine eşit derecede katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Birimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi:12.10.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası:70530

KAYNAKÇA

- Acer, D. (1999). *Üç ve dört yaş grubu çocukların annelerine yönelmiş oldukları cinsellikle ilgili sorular ve annelerin verdikleri cevapların incelenmesi*. (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Adogu, P. O., & Nwafulume, O. S. (2015). Knowledge, attitude and willingness to teach sexuality education among secondary school teachers in Nnewi, Nigeria. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 184-193.
- Aral, N., Akyol, K., & Işık, N. (2002). Anne babaların cinsel eğitim konusundaki düşüncelerinin incelenmesi. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 1-14.
- Akça, M. Ş., Şahin, M., & Arslan, D. (2017). Öğrencilerin Cinsel Eğitime İlişkin Öğretmen Algısı. *Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3). <https://doi.org/10.5961/jhes.2017.228>
- Aydoğmuş, K. (2001). *Ana- Baba Okulu*. 9.Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 101-112.
- Baker, C. K., Gleason, K., Naai, R., Mitchell, J., & Trecker, C. (2012). Increasing knowledge of sexual abuse : A study with elementary school children in Hawai'i. *Research on Social Work Practice*, 23(2), 167–178. <https://doi.org/10.1177/1049731512468796>
- Balter, A. S., vanRhijn, T. M., & Davies, A. W. (2016). The development of sexuality in childhood in early learning settings: An exploration of early childhood educators' perceptions. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 25(1), 30-40. <https://doi.org/10.3138/cjhs.251-A3>
- Balter, A. S., vanRhijn, T., & Davies, A. W. (2018). Equipping early childhood educators to support the development of sexuality in childhood: Identification of pre-and post-service training needs. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 27(1), 33-42.
- Brouskeli, V., & Sapountzis, A. (2017). Early childhood sexuality education: Future educators' attitudes and considerations. *Research in Education*, 99(1), 56-68.
- Can Yaşar, M., İnal Kızıltepe, G. & Kandır, A. (2014). Öğretmen adaylarının çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(3), 286- 303. <https://dergipark.org.tr/en/pub/akukeg/issue/29354/314103>
- Cahill, B. J., & Theilheimer, R. (1999). Stonewall in the housekeeping area: Gay and lesbian issues in the early childhood classroom. *Queering elementary education: Advancing the dialogue about sexualities and schooling*, 39-48.

- Cheung, S. K., Kwan, J. L. Y., &Yim, K. Y. K. (2020). Pre-service early childhood teachers' perceptions about sexuality education and behavioural intentions towards children's curiosity about sexuality. *Journal of Education for Teaching*, 1-15.<https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1829964>
- Chrisman, K., &Couchenour, D. (2002). *Healthy Sexuality Development: A Guide for Early Childhood Educators and Families*. NAEYC, PO Box 932569, Atlanta, GA 31193-2569.
- Counterman, L., &Kirkwood, D. (2013). Understanding healthy sexuality development in young children. *Voices of Practitioners*, 8(2), 1.
- Creswell, J. W. 2007. *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage.
- Çalışandemir, F., Bencik, S., & Artan, İ. (2010). Çocukların cinsel eğitimi: geçmişten günümüze bir bakış. *Eğitim ve Bilim*, 33(150).
- Davies, C., & Robinson, K. (2010). Hatching babies and stork deliveries: Risk and regulation in the construction of children's sexual knowledge. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 11 (3): 249–262.<http://doi:10.2304/ciec.2010.11.3.249>.
- Deniz, Ü., & Yıldız, R. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında cinsel gelişim ve cinsel eğitim. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38(2).
- Deniz, Ü. (2012). Okul öncesi dönemde cinsel kimlik gelişimi ve eğitim. N. A.(Ed.) içinde, "Aile ve Çocuk" Prof. Dr. Mine Mangır'ın Anısına Kitabı (s. 21-23). Ankara Üniversitesi Yayıncılık.
- Dönmez, E. (2009). *Okul öncesi eğitimi öğretmenleri ve velilerin çocuk istismarına ve ihmeline yönelik görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Early Childhood Sexuality Education Task Force. (1998). *Right from the start: guidelines for sexuality issues, birth to five years*. New York: Sexuality Information and Education Council of the United States.
- Eker, E. (1992). Cinsel eğitim. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 23, 8-10.
- Elias, J., &Gebhard, P. (1969). Sexuality and sexual learning in childhood. *The Phi Delta Kappan*, 50(7), 401-405.
- Eliküçük, A., & Sönmez, S. (2011). Examination of opinions of parents about sexual development and education six years old children. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 7(25), 45-62.
- Erbil, N., Orak, E., & Bektaş, A. E. (2010). Anneler cinsel eğitim konusunda ne biliyor, kızlarına ne kadar cinsel eğitim veriyor. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 366-383.
- Erol, D. (2007). *Okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları (Eskişehir il örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Essa, E. L., &Murray, C. I. (1999). Sexualplay: Whenshouldyou be concerned?. *ChildhoodEducation*, 75(4), 231-234.
- Ey, L. A., McInnes, E., &Rigney, L. I. (2017). Educators' understanding of young children's typical and problematic sexual behaviour and their training in this area. *Sex education*, 17(6), 682-696.
- Fraenkel, J.R., Wallen, N.E. &Hyun, H.H. (2017). *How to Design and Evaluate Research in Education (Vol. 7)*. McGraw-hill.
- Güzelyurt, T., Yalçınkaya, Ö., Saluci, Ü., Öglü, H., &Ürüm, R. (2019). Pre-school Teachers' Views on Sexual Education. *Journal of Child, Literature and Language Education*, 2(2) , 110-122.
- Göçgeldi, E., Tüzün, H., Türker, T., & Şimşek, I. (2007). Okul öncesi dönem çocuğu olan anne ve babaların çocuklara cinsel eğitim konusundaki yaklaşımlarının incelenmesi. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 16(9), 134-142.ISSN: 1300-0853 / 2148-5348
- Gökdeniz, Ş. (2008). *İlköğretimde cinsel bilgiler eğitimi konusunda öğretmen ve veli görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gölbaşı, A. G. D. Z. (2003). Sağlıklı gençlik ve toplum için bir adım: cinsel sağlık eğitimi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 6(6).
- Güngör Aytar, A., Artan, İ., & Boztepe, H. (2014). *Her yönüyle okul öncesi eğitim*. A. Güngör Aytar (Ed.) içinde, *Ruh Sağlığı* (ss. 15-42). Hedef Yayıncılık.
- Haktanır, G. (2005). Çocuk Cinselliği. Oktay ve Unutkan (Edt). *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*. Morpa Yayınları.
- İşler, S. (2017). *Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Ebeveynlerin Cinsel Gelişime ve Cinsel Eğitime Yönelik Bilgi Düzeylerinin ve Tutumlarının İncelenmesi* (Master's thesis, Eastern Mediterranean University EMU).

- İşler, S., & Gürşimşek, A. I. (2018). 3-6 Yaş Çocuklarının Cinsel Eğitiminin Gerekliği İle İlgili Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38(3).
- Johansson, C., Åberg, M., & Hedlin, M. (2021). Touch the children, or please don't-Preschool teachers' approach to touch. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(2), 288-301. <https://doi.org/10.1080/0031.2019.1705893>
- Kakavoulis, A. (1998). Early childhood sexual development and sex education: A Survey of attitudes of nursery school teachers. *European Early Childhood Education Research Journal*, 6(2), 55. <https://doi.org/10.1080/13502939885208241>
- Kardeş, S., & Karaman, N. G. (2018). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocuğun cinsel eğitimine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1554-1570.
- Klein, N. A., & Breck, S. E. (2010). "I wish I had known the truth sooner": middle school teacher candidates' sexuality education experiences. *RMLE Online*, 33(6), 1-10.
- Konur, H. (2006). *Dört-altı yaşları arasında çocuğu olan anne-babalara verilen "cinsel eğitim programı" nın cinsel gelişim ve cinsel eğitim konusundaki bilgilerine etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Kürklü, A. (2011). *Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Larsson, I. B., & Svedin, C. G. (2002). "Teachers' and parents' reports on 3- to 6-year-old children's sexual behavior - A Comparison." *Child Abuse&Neglect* 26 (3): 247-266. [http://doi:10.1016/S0145-2134\(01\)00323-4](http://doi:10.1016/S0145-2134(01)00323-4).
- Lenderyou, G. (1991). Sex education in Holland, Ireland, Sweden and the United Kingdom. *Social Science Teacher*, 21, 19.
- Lewis, M. (1987). Early sex role behavior and school age adjustment. In J. M. Reinisch, L. A. Rosenblum, & S. A. Sanders (Eds.), *Masculinity/femininity: Basic perspectives*. Oxford University.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. Sage.
- Martin, J., Riazi, H., Firoozi, A., & Nasiri, M. (2020). A sex education program for teachers of preschool children: a quasi-experimental study in Iran. *BMC public health*, 20, 1-9.
- Menmuir, J., & A. Kakavoulis. 1999. Sexual development and education in early years: A Study of attitudes of pre-school staff in Greece and Scotland. *Early Child Development and Care* 149 (1): 27-45. <https://doi.org/10.1080/0300443991490103>
- Noonan, R. J. (1999). *Director of sex quest the sex institute, assessing right-wing opposition to sex education*. In IV. World Congress of Sexology in the Plenary Session.
- Özkızıklı, S., & Okutan, N. Ş. (2014). *Bebeklik ve okul öncesi dönemde cinsel gelişim ve eğitim*. *Cinsel Gelişim ve Eğitim* (s: 319-332). Hedef Yayıncılık.
- Pernoud, L. (1987). *Çocuğun cinsel eğitimi*, Çeviren: Koray Denizyaran. Dördüncü Basım. E Yayınları.
- Price, J.H., Dake, J.A., Kirchofer, G. (2003) Elementary school teachers' techniques of responding to student questions regarding sexuality issues. *Journal of School Health* 73(1): 9-14. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2003.tb06552.x>
- Roffman, D. M., & Tyksinski, K. (1998). Body Openings: A Professional Development Program in Health and Human Sexuality Education for Early Childhood in an Independent School Setting. *Journal of Sex Education and Therapy*, 23(1), 73-82.
- San Bayhan, P. & Artan, İ. (2004). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- SIECUS (2003). *The truth about adolescent sexuality*. New York: Sexuality Information and Education Council of the United States.
- Smith, M. (1993). Pediatric sexuality: promoting normal sexual development in children. *The Nurse Practitioner*, 18(8), 37-8. <https://doi.org/10.1097/00006205-199308000-00012>
- Tuğrul, B., & Artan, İ. (2001). Çocukların cinsel eğitimi ile ilgili anne görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20).
- Tuğut, N., & Gölbaşı, Z. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan (3-6 yaş) ebeveynlerin cinsel eğitim tutumlarının belirlenmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 13(3), 287-294.
- Tuzcuoğlu, N. & Tuzcuoğlu, S. (1996). Çocuğun cinsel eğitiminde ailelerin karşılaştıkları güçlükler. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(8), 251-262.

- Ünlüer, E. (2018). Examination of Preschool Teachers' Views on Sexuality Education. *Universal Journal of Educational Research*, 6(12), 2815-2821.
- World Health Organization (WHO). (2016). Sexuality education. Policy brief No. 1. https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/379043/Sexuality_education_Policy_brief_no_1.pdf
- Wurtele, S. K., & Kenny, M. C. (2011). Normative sexuality development in childhood: Implications for developmenta guidance and prevention of childhood sexual abuse. *Counseling and Human Development*, 43(9), 1-24.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seckin.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Although sexuality development is not taken as a separate developmental domain in early childhood education program, the 2013 program provides acquisitions in relation to sexuality development and a chance for integration into the program; however, the program of education is left to knowledge and approach of educators (Deniz&Yıldız, 2018; GüngörAytar, Artan&Boztepe, 2014). Even though lots of information like how to approach in respect of sexuality development and associate it with other developmental processes is needed, numerous early childhood educators have limited knowledge on this issue (Cahill &Theilheimer,1999; Dönmez, 2009; Balter, Rhijn& Davies, 2016; Menmu&Kakavoulis, 1999). It was found that early childhood educators who got the education on many subjects of child development did not have formal education on sexuality development (Chrisman &Couchenour, 2002), had an informal education on just important issues (Lenderyou, 1991), and got the information on sexuality mostly from other sources like media (Erol, 2007). Even, many in-service and pre-service teachers do not know what to do when face with neglect or abuse (Kürklü, 2011; Can Yaşar, Şenol&Akyol, 2015). It is seen that most of the studies on the subject of sexuality development comprise ones conducted with parents and the number of studies conducted with pre-service and in-service teachers is limited. The current study which aimed to investigate views and knowledge level of in-service teachers on sexuality development will increase the awareness on the importance of sexuality development in early childhood and the necessity of integration into the teacher training program.

Method

The current research has been designed as a case study which was conducted with 123 pre-service early childhood educators, including 47 first grade and 76 second grade students in bachelor degree of early childhood education program. Of first graders, 8 were male students and 39 were female ones, 47 in total participants attended the study; and of second graders, 8 were male students and 68 were female ones, 76 in total participants attended. Participants were asked how they defined sexuality education, what subjects it covered, whether this education should have been given, and by whom. The data obtained was examined by the content analysis method.

Results

According to findings, first grade students mentioned recognizing sexuality while describing, and second grade students did gender identity and role concepts. Almost all participants defended the necessity of this education due to the curiosity level of those children. Besides, whereas first graders highlighted the importance due to the healthy development of children and avoiding sources having wrong information, second graders indicated the acquisition of self-protection. Finally, parents, the teacher, and the specialist answers which were given to the question of who should have given the gender education showed an increase by the grade level and it was found that male students gave the answer of the specialist at most.

Discussion and Conclusion

It is seen that in-service teachers' views on the subjects that sexuality education comprises were recognizing the sexuality, gender stability and constancy, gender identity and role concepts, reproduction, self-protection and privacy, sexuality, and developmental domains. The current study shows a competency with other studies conducted with educators in Turkey in respect of the content of sexuality development (Kardeş&Karaman, 2018). In studies conducted with in-service and pre-service teachers in other countries, the subjects of sexuality development were found as self-protection and privacy at most and recognizing body parts differing depending on the sex and reproduction at least (Counterman & Kirkwood, 2013; Cheung, Kwan &Yim, 2020).

Early childhood educator candidates put curiosity level in early childhood forward as the supreme reason for the necessity of providing sexuality education in those ages. Children in the early childhood period are much curious about their and others' bodies. In the early childhood years, the fastest development period, these questions are also increasing (Deniz, 2012). Ignoring their curiosity on that subject, condemning or silencing children's curiosity about it may cause gaining negative feelings on their sexuality, getting fears, meeting their curiosity by wrong ways and people, developing a sense of suspicion and guilt (San Bayhan&Artan, 2004).

When examined the result regarding who should give sexuality education in early childhood, it is seen that both answers of parents and the teachers have close frequencies. The fact that the teacher candidates who participated in the study took courses on sexuality education within the scope of the development course and also participated in an educational activity including sexual education clarified their opinions about the content of sexuality education to be given in early childhood. The views that sexuality education is not limited to the issue of sexuality, in line with the education they received, are thought to support teachers in expressing the fact that sexuality education is a part of early childhood.